

**Український державний університет
імені Михайла Драгоманова**
Навчально-науковий інститут права та політології
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)

СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА ОСВІТА
Освітньо-наукова програма «Політологія»

Рік навчання   3 , семестр   5
(Вступ 2023 р.)

Форма навчання: очна (денна, вечірня) / заочна

Галузь знань
05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність
052
«Політологія»
Освітній рівень
Доктор філософії

Назва кафедри та викладач / викладачі Кафедра політичних наук
Викладач: Меньшеніна Анна Євгеніївна
Інформація про викладача на сайті факультету:
E-mail: a.menshenina@udu.edu.ua

I. Основна мета/цілі навчання надати учасникам освітнього процесу систематичні знання про методи та прийоми політологічного дослідження. Під час курсу студенти отримають розуміння емпіричних методів та прийомів дослідження, що використовуються в політичній науці. Студенти отримують необхідні фундаментальні компетенції у виборі відповідної дослідницької методики для даної дослідницької проблеми та вміння планувати дослідницький процес. Крім того, здобувачі зможуть оцінювати адекватність застосування різних методів до конкретних дослідницьких проблем і сформуванню власну дослідницьку майстерність.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі Навчальна дисципліна вибіркова професійної підготовки
Шифр у навчальному плані СВ06

III. Обсяг навчальної дисципліни Кількість кредитів 4 кредити

Очна (денна/вечірня)	Заочна
4	4
120	120
10	10
30	10
80	100

IV.	Модуль 1. Політологія як сфера соціального пізнання
Короткий зміст навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Політологія як система наукового знання</p> <p>Тема 2. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні</p> <p>Модуль 2. Парадигмальний статус політичної науки</p> <p>Тема 3. Політологія як мультипарадигмальна наука</p> <p>Тема 4. Парадигми як результат міждисциплінарного синтезу науки з іншими науками</p> <p>Тема 5. Парадигми як наукові школи</p> <p>Модуль 3. Джерельно-інформаційне забезпечення та академічне оформлення політологічного дослідження</p> <p>Тема 8. Джерела та інформація в політичному дослідженні: пошук, відбір, аналіз</p> <p>Тема 9. Планування та організація політологічного дослідження</p> <p>Модуль 4. Загальнонаукові методи в політологічних дослідженнях</p> <p>Тема 10. Загальнонаукові та загальноемпіричні методи в політологічному дослідженні</p> <p>Тема 11. Сучасний політичний аналіз.</p> <p>Module 5. Empirical political analysis and policy process research</p> <p>Topic 12. Theories of the policy process and their application in empirical research</p> <p>Topic 13. Quantitative and qualitative content analysis</p> <p>Детальна інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle: https://dle.udu.edu.ua/enrol/index.php?id=1268</p>

V.	РН01. Застосовувати для розв'язування складних завдань політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.
Результат и навчання	<p>РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у галузі політичних наук, формувати його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.</p> <p>РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері політичних наук та у викладацькій практиці.</p>

**VI.
Порядок
та
критерії
оцінюванн
я**

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль участь у дискусіях та обговореннях, доповіді, аналітичні та науково-творчі завдання (презентації), проєктна робота.

Підсумковий контроль залік

Система оцінювання знань аспірантів з дисципліни включає поточний (у випадку визначення лише одного модуля), модульний та підсумковий контроль знань. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять. Модульний контроль проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку чи іспиту, визначеного робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувачів за семестр, що визначає рівень загального розуміння логіки курсу, уміння синтезувати набуті знання, і передбачає перевірку оволодіння здобувачами програмним матеріалом навчальної дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетентностей як результатів опанування навчального курсу.

На початку вивчення навчальної дисципліни здобувача повідомляють про наявність робочої навчальної програми (силабусу), про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення контролю та критерії їх оцінювання. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання завдань самостійної роботи тощо.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня володіння здобувачами навчальним матеріалом з навчальної дисципліни за результатами виконання усіх видів навчальних завдань, що виносяться на поточний контроль, тобто за результатами поточної успішності. Поточна успішність з навчальної дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Здобувач одержує залік, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів з навчальної дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з навчальної дисципліни. Якщо здобувач за результатами підсумкової атестації набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення освітнього компонента відповідно до порядку, визначеного в Університеті, і лише після цього перескладати підсумковий контроль на загальних підставах.

Залік на денній та вечірній формах здобуття вищої освіти оформлюється після останнього семінарського заняття у відповідному семестрі відповідно до розкладу залікової сесії, на заочній формі навчання – за розкладом навчально-екзаменаційної сесії. Результати заліків вносять до відомості обліку успішності, після чого переносять до електронної бази даних обліку успішності здобувачів.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння,

висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу *Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.*

Консультації проводяться за графіком консультацій викладачів кафедри. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після заняття, на якому воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами: участь у дискусії, обговоренні – 5 балів; реферативні повідомлення – 5 балів; доповіді – 10 балів; аналітичні, практичні завдання – 10 балів; науково-творчі роботи – 10 балів.

VIII.

Основні інформаційні ресурси

1. Бабкіна О. В. *Методологія пізнання політико-правової дійсності // Правова політологія. Академічний курс : підручник / за ред. І. О. Кресіної. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2021. С. 94–116.*
  2. Горбатенко В. П. *Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. Київ : Генеза, 2006. 400 с.*
  3. Дністрянський С. *Загальна наука права і політики. Львів : Український католицький університет, 2019. 428 с.*
  4. *Електронні відкриті журнальні системи в науково-педагогічних дослідженнях : навч.-метод. посіб. / за ред. Л. А. Лупаренко. Київ, 2019. 311 с.*
  5. *Енциклопедія політики і права / за ред. В. П. Горбатенка, П. В. Мироненка. Київ, 2024. 787 с.*
  6. *Історія політичної думки : підручник : у 2 т. / за ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2020. Т. 1. 515 с.*
  7. Кирилюк Ф. М. *Новітня політологія : навч. посіб. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 564 с.*
  8. Кун Т. *Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. - 228 с.*
  9. *Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. І. С. Добронравої, О. В. Руденко. Київ, 2018. 607 с.*
  10. *Організація та методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Данильян. Харків : Право, 2018. 71 с.*
  11. *Політична думка ХХ – початку ХХІ століть : підручник : у 2 т. / за ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2020. Т. 1. 516 с.*
  12. *Політична наука в Україні 1991–2016 : у 2 т. / за ред. О. Майбороди. Київ : Парламентське видавництво, 2016. Т. 2. 704 с.*
  13. *Політична наука: методи досліджень : підручник / за ред. О. А. Габрієляна. Київ : Академія, 2012. 320 с.*
  14. *Політична трансформація України: інституційний і ціннісний виміри : монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2022. 320 с.*
  15. *Сучасна політична лексика : енциклопед. словник-довідник / за ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2015.*
  16. *Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>*
  17. *Фонд «Демократичні ініціативи» ім. І. Кучеріва. URL: <http://dif.org.ua>*
  18. Almond G. A., Powell G. B. *Comparative Politics: System, Process and Policy. Boston : Little, Brown, 1976.*
  19. Babbie E. *The Basics of Social Research. 5th ed. Belmont : Wadsworth, 2011.*
  20. Baumgartner F. R., Jones B. D., Mortensen P. B. *Punctuated equilibrium theory // Weible C. M., Sabatier P. A. (eds.). Theories of the Policy Process. Boulder : Westview Press, 2017.*
  21. Beach D. *Analyzing Foreign Policy. London : Palgrave Macmillan, 2012.*
  22. Boix C., Stokes S. C. *The Oxford Handbook of Comparative Politics. Oxford : Oxford University Press, 2009.*
  23. Buzan B., Little R. *The idea of international system // International Political Science Review. 1994. Vol. 15. No. 3. P. 231–255.*
  24. Charmaz K. *Constructing Grounded Theory. London : Sage, 2006.*
  25. Clarke V., Braun V. *Thematic Analysis. London : Sage, 2021.*
  26. Creswell J. W. *Research Design. London : Sage, 2014.*
  27. Dharmapalan B. *Scientific Research Methodology. Alpha Science, 2012.*
  28. van Dijk T. A. *What is political discourse analysis? // Political Linguistics. 1998. P. 11–52.*
  29. Della Porta D., Keating M. *Approaches and Methodologies in the Social Sciences. Cambridge : Cambridge University Press.*
  30. Garner R. *Introduction to Politics. Oxford : Oxford University Press, 2016.*
  31. Glaser B., Strauss A. *The Discovery of Grounded Theory. Chicago : Aldine, 1967.*
  32. Grigsby E. *Analyzing Politics. Belmont : Wadsworth, 2009.*
-

-
33. Hart C. *Doing a Literature Review*. London : Sage.
  34. Hay C. *Political Analysis*. London : Palgrave Macmillan, 2002.
  35. Hoffmann J. *A Glossary of Political Theory*. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2007.
  36. Jenkins-Smith H. C. *Advocacy coalition framework* // Weible C. M., Sabatier P. A. *Theories of the Policy Process*. Boulder : Westview Press, 2017.
  37. Krippendorff K. *Content Analysis*. London : Sage, 2018.
  38. Lamont C. *Research Methods in International Relations*. London : Sage, 2015.
  39. Lijphart A. *Comparative politics and comparative method* // *American Political Science Review*. 1971. Vol. 65. No. 3.
  40. Marsh D., Stoker G. *Theory and Methods in Political Science*. London : Palgrave, 2010.
  41. Miles J., Shevlin M. *Applying Regression and Correlation*. London : Sage.
  42. Morgenthau H. *Politics Among Nations*. New York : Knopf.
  43. Morlino L. *Political Science: A Global Perspective*. London : Sage, 2017.
  44. Newman W. L. *Basics of Social Research*. Pearson, 2014.
  45. Nowak S. *Methodology of Sociological Research*. Dordrecht : Springer, 1977.
  46. *Oxford Handbook of Political Science* / ed. R. Goodin. Oxford : Oxford University Press, 2011.
  47. Saldaña J. *The Coding Manual for Qualitative Researchers*. London : Sage, 2021.
  48. Schlager E., Cox M. *IAD framework* // Weible C. M. *Theories of the Policy Process*. Westview Press, 2017.
  49. Shanahan E. *Narrative policy framework* // Weible C. M. *Theories of the Policy Process*. Westview Press, 2017.
  50. Silverman D. *Doing Qualitative Research*. London : Sage, 2017.
  51. Silverman D. *Interpreting Qualitative Data*. London : Sage, 2011.
  52. Weible C. M., Sabatier P. A. *Theories of the Policy Process*. Boulder : Westview Press, 2017.
-

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри політичних наук протокол № від 5 від 16 грудня 2024 р.